

Základní útvary odborné literatury

REFERÁT (jinak i ABSTRAKT)

Redukovaný text, který bez doplňkových nebo hodnotících informací charakterizuje obsah dokumentu.

Základními vlastnostmi referátu jsou **výstižnost, přehlednost, jasnost, stručnost, přesnost, objektivnost** a čtivost. Referát je formulován v přirozeném jazyce - obvykle ve větách, někdy však jen v heslovité podobě, telegrafickým stylem. Referát může používat textových formulací z referovaného dokumentu, ale jako celek je formulován nově. Ve spojení s bibliografickými záznamy referovaných dokumentů se referáty publikují v referátových publikacích (např. referátové bibliografie, referátová periodika apod.) Podle charakteru zpracování lze vydělit informativní, indikativní, kritický, modulární, analytický, monografický, přehledový, výběrový a autorský referát.

EXTRAKT

Redukovaný text charakterizující obsah dokumentu prostřednictvím **obsahově relevantních textových výňatků** (vět, frází i celých skupin vět) z daného dokumentu. Extrakt může plnit selekční (výběr dokumentu) nebo substituční funkci (nahrazení původního dokumentu).

RESUMÉ

Redukovaný text shrnující **základní myšlenky a závěry** vědecké nebo odborné práce (publikace, stati, článku) a připojený, obvykle v různých jazycích, na konci dokumentu. Resumé je určeno především čtenářům, kteří práci již prostudovali; bývá nejčastěji autorské nebo redakční.

ANOTACE

Redukovaný text **stručně charakterizující obsah** dokumentu a popř. informující o autorovi, zaměření, vědecké nebo umělecké hodnotě dokumentu. Anotace může mít vysvětlující nebo doporučující charakter a obsahovat informace převzaté z jiných dokumentů. Funkce anotace je především signální (upozorňuje na existenci anotovaného dokumentu). Ve spojení s bibliografickými záznamy anotovaných dokumentů se anotace publikují např. v nakladatelských a knihkupeckých katalozích, v anotovaných bibliografiích apod. Podle charakteru zpracování lze vydělit informativní, doporučující, textologickou, analytickou, skupinovou, bibliografickou, nakladatelskou, redakční a autorskou anotaci.

RECENZE

Kritické zhodnocení vědeckého či uměleckého díla, tj. posouzení knihy, článku, které má vystihnout základní charakteristiku posuzovaného textu, ale zároveň zprostředkovat i jeho hodnocení (obsahuje

část informační a část analytickou). V informační části by měly být uvedeny bibliografické údaje, základní informace o obsahu, koncepci, cílech práce a také o formálním uspořádání i jazykové stránce, v části analytické by měly být jednotlivé položky zhodnoceny. Je třeba zejména upozornit na věcné chyby, možné omyly; je možné doplnit možná opomenutí nebo navrhnout úpravu pro další edici.

MONOGRAFIE

Odborná neperiodická publikace, jejímž celým původcem je sám autor. Autor je tvůrcem odborného textu, tj. monografie jako celku, nebo části publikace, tj. oddílu či kapitoly monografie.

ČLÁNEK

Článek v periodických publikacích je definován podle zásad relevance odborného textu mezinárodních měřítek (tzv. impakt faktor). Jsou rozlišovány články v časopisech s impakt faktorem, články v recenzovaných časopisech a články v ostatních časopisech. Impakt faktor konkrétního časopisu lze zjistit v elektronické bibliografické databázi ISI Web of Knowledge

SBORNÍK

Publikace obsahující dva či více samostatných textů, zpravidla alespoň rámcově tematicky příbuzných, se společným názvem. Může být koncipován jako publikace jednorázová nebo seriálová.